

בית משפט לעניני משפחה בתל אביב - יפו

30 ינו 2018
13548-04-17

פס"ד בתובענת אם למזונות קטין

ארז שני

השופט

ת. א. נ.
ע"י עו"ד גיא דנה
עו"ד אורית מדר

תובעת

- נגד -

ק. נ.
ע"י עו"ד יפעת שחר שורמן
עו"ד משה אטיה

נתבע

פסק דין

1. בפני תובענת אם למזונות קטין, מדור וסעדים נוספים, אשר הוגשה ביום
6/4/2017.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

רקע עובדתי והשתלשלות האירועים

2. התובעת (להלן: "האם") והנתבע (להלן: "האב") (וביחד: "הצדדים"), הינם יהודים, נישאו זה לזו כדמו"י ביום 25/11/2010 והתגרשו זה מזו ביום 6/6/2017.
3. מנישואין אלו בין הצדדים נולד בנם ביום 16/9/2012, כיום כבן 5 וחצי (להלן: "הקטין").
4. האם הינה סטודנטית ל..... ובמקביל עובדת בחצי משרה כמזכירה. האב במקצועו וכיום משמש
5. בין הצדדים הוגשו תובענות נוספות, שראשיתן בהליך יישוב סכסוך שהוגש ביום 1/2/2017 (י"ס 1451-02-17), תובענה למשמורת הקטין (תלה"מ 18215-03-17) ותובענה לפירוק שיתוף (תלה"מ 18196-03-17).
6. ביום 23/4/2017, במסגרת דיון אשר התקיים בכלל התובענות בין הצדדים, קבעתי כי משמורתו הזמנית של הקטין תהא בידי האם, תוך שנתתי סמכויות לפקידת הסעד לצורך קביעת זמני השהות של הקטין עם כל אחד מהוריו.
7. תסקיר סעד ראשוני אודות הקטין הוגש ביום 14/5/2017, כאשר התסקיר הנרחב הוגש ביום 14/9/2017, ולאחר שניתנו הסכמות ההורים שניהם להמלצות התסקיר, ניתן על-ידי תוקף של פסק-דין להסכמות, שכללו משמורת לקטין בידי האם וקביעת זמני השהות.
8. באשר לתביעת פירוק השיתוף, לאור הסכמת הצדדים, ניתנה החלטתי על פירוק השיתוף בדירת הצדדים, ביום 23/4/2017.
9. במסגרת התובענה אשר מונחת בפני למזונות עבור הקטין, הוגשה על-ידי האם ביום 6/4/2017 בקשה למזונות זמניים, וביום 23/4/2017 במעמד הדיון, ניתנה החלטתי לעניין המזונות הזמניים, שכללה את תשלומי האב לידי האם בסך 1,400 ₪ לחודש בעבור מזונות שוטפים, הוצאות מדור בכפוף לתשלומו בסך 1,200 ₪

לחודש וכן 500 ש"ח לחודש בעבור הוצאות אחזקת מדור. לאלו, התווספו מחצית מתשלומי הוצאות חינוך לרבות גן/צהרון ומחצית מהוצאות רפואיות חריגות.

10. התובענה נקבעה לשמיעת הוכחות ליום 7/12/2017.

11. בתחילת דיון ההוכחות, הציעה ב"כ האב ל"אמץ" את החלטתי לעניין המזונות הזמניים, כדי קיבועה, אך משעה שב"כ האם סירבה להצעה, התקיים דיון ההוכחות, כאמור.

טענות הצדדים בתמצית

טענות האם

12. האם טענה, כי תמכה באב לכל אורך דרכו המקצועית, הסכימה לשינויים בחייה, גם בזמנים קשים, והכל על-מנת שהוא ימצא את יכולתו המקצועית.

13. עוד טענה האם, כי האב התעקש כי לאחר לידת בנם, לא תצא היא לעבוד ותישאר עימו בבית עד הגיעו לגיל שנתיים, ומכאן שלא מיצתה היא את התפתחותה המקצועית.

14. האם טענה, כי כיום עובדת כ.... ומשתכרת כ-3,300 ש"ח לחודש, בעוד שהאב משמש כ.... ומשתכר כ-16,000 ש"ח נטו לחודש (20,000 ש"ח בכתב התביעה), ובין השניים פערים כלכליים משמעותיים, אשר נוצרו לא מעט בזכות תמיכתה בו. היא אינה יכולה לכלכל עצמה ואת הקטין ממשכורתה שלה, וכל עוד היא לומדת, הרי שמשכורתה לא תעלה.

15. האם טענה, כי לאב יכולת כלכלית גבוהה וחלה עליו החובה בדין בתשלום מלוא מזונות הקטין, לרבות חינוכו, אחזקת מדורו והוצאות רפואיות חריגות.

16. האם טענה כי צרכי הקטין מסתכמים בכ – 1,750 ש"ח לחודש (כלכלה, ביגוד, תרבות, נסיעות, ביטוח רפואי ושונות), השתתפות הקטין בגן בסך 1,100 ש"ח לחודש וכן הוצאות אחזקת מדור בסך – 1,560 ש"ח. לסכומים אלו, טענה האם, יש להוסיף דמי שכירות בגין דירה אותה תצטרך להשכיר לאחר מכירת דירתם המשותפת.

17. האם טענה, כי האב מתראה עם הקטין בזמני שהות מצומצמים, שכן מדובר בפעמיים בשבוע ללא לינה ובכל סוף שבוע שני. באשר ליום נוסף שנקבע, הרי שזה לא יוצא אל הפועל, ומכאן, שהאב שווה עם הקטין פחות מ – 10% מהזמן וכל עול הטיפול בקטין, נופל על כתפייה.

18. האם טענה כי בהתאם להלכת 919/15, על האב לשאת במלוא הוצאותיו ההכרחיות של הקטין עד הגיעו לגיל 6 שנים, ומרגע הגעתו של הקטין לגיל 6 שנים, חבים שני ההורים בשווה במזונות הקטין מדין צדקה, תוך שחלוקה זו תיעשה על-פי יכולתיהם הכלכליות ונסיבות משמורת הקטין. באשר לצדדים, הרי שבהתאם ליחס הכנסותיהם, יש לחייב את האב בלפחות 85% מגובהן של הוצאות אלו.

19. האם טענה, כי שכרו של האב צפוי להעלות בזכות הוותק אותו יצבור ויחד עם מומחיותו, ועליו להתאמץ להשתכר עד קצה גבול יכולתו, כולל הכנסתו ממקורות נוספים וריבוי תורנויות. לתמיכת טענתה זו, הפנתה האם לע"א 130/83 פרייס נ' פרייס.

20. מנגד טענה האם, כי לה עצמה אין כושר השתכרות גבוה ואין ביכולתה להגדיל את שכרה, שכן היא סטודנטית הנעזרת בהוריה למימון שכר הלימוד.

21. בסיכומי התשובה אותם הגישה האם, טענה כי הצעתו של האב לפשרה ואימוץ ההחלטה בדבר המזונות הזמניים, כהחלטה קבועה, לא היתה הוגנת, שכן לא כללה היא את סכום אחזקת דמי המדור.

22. עוד טענה האם, כי טענת האב לזמני שהות נרחבים עם הקטין אינה נכונה, ואף ההפך הוא הנכון, שכן כל רצונו של האב הוא בהשגת יתרון כלכלי כפועל ישיר מזמני שהות נרחבים.

23. לסיכום טענתיה ציינה האם, כי תביעתה הוגשה בטרם ניתנה הלכת 919/15, אך בכל מקרה התוצאה לא היתה שונה מבחינת הסכום, גם לו הקטין היה כבר כבן 6

שנים, וזאת לאור פערי ההשתכרות בין הצדדים, זמני השהות המצומצמים וחיובו של האב בחלק הארי שבהוצאותיו של הקטין, שאינן תלויות שהות.

טענות האב

24. האב טען, כי לאם פוטנציאל השתכרות במשרתה הנוכחית, באם תעבוד במשרה מלאה, בסך כ – 8,500 ₪ לחודש, וראייה לכך כי בחודש ספטמבר 2016 עבדה 14 ימים בחודש ושכרה היה כ – 4,447 ₪. האב אף טען, כי בשלושת החודשים האחרונים שקדמו להגשת תביעתה, היא הגדילה את שעות עבודתה, ולא בכדי לא צירפה היא את שלושת תלושי שכרה האחרונים. האב הוסיף, כי לאחר סיום לימודייה של האם, פוטנציאל השתכרותה כ... יעלה בצורה משמעותית.

25. עוד טען האב, כי לאם יש בן זוג התומך בה ומעביר לה כספים ומתנות.

26. האב טען, כי יש לפסוק את מזונות הקטין בהתאם לזמני השהות עם כל אחד מן הצדדים, ובפרט כי האב מקיים זמני שהות נרחבים, הוא הדומיננטי בחייו של הקטין והנטל בגידולו רובץ על כתפיו שלו ועל משפחתו. עד למועד הדיון הראשון בין הצדדים, שהה הוא עם הקטין יותר ממחצית הזמן.

27. האב טען, כי בניגוד לטענת האם, הוא דווקא עודד את האם לפתח את עצמה ולרכוש השכלה, והיא אכן עשתה זאת.

28. האב טען, כי הוא עובד כ... ושכרו בממוצע, כולל שעות נוספות, משמרות ועבודות בחגים ובשבתות, כולל החזרי הוצאות נסיעה בסך 1,074 ₪ לחודש, עומד על כ – 13,842 ₪ נטו לחודש.

התעסקותה של האם בניתוח שכרו נובעת מחוסר הבנה משפטי, שכן היא אינה מביאה בחשבון חיובים נוספים והפרשות חובה שמשלם ממשכורתו ואינם תלויים בו, ולכן יש להתייחס לכך שמשכר הוא בממוצע כ-13,000 ₪ נטו לחודש, כולל שעות נוספות, עבודה בשבתות וחגים ומשמרות כפולות, בימים בהם אינו שוהה עם הקטין. כראייה לכך, מפנה ב"כ האב לבע"מ 135/99 אטדגי נ' אטדגי.

29. עוד בהקשר זה, טען האב כי ממשכורתו זו, עליו לממן שכר דירה בגובה 3,000 ₪ (שיעלה לכ-4,000 ₪ עת יעבור להתגורר בקרבת הקטין), וכן את הוצאות הקטין כאשר שוהה הוא עימו.

30. האב טען, כי הציע לאם הצעת פשרה שהיא אימוץ ההחלטה במזונות זמניים כקבועה (למרות שהתבססה היא על זמני שהות מצומצמים), ללא קשר לזמני השהות של כל אחד מן הצדדים עם הקטין, וזאת לצורך סיומו של הסכסוך ביניהם. למרות זאת, טען האב, כי האם סירבה ודרשה לנהל הליך הוכחות ללא כל הגיון עובדתי ומשפטי.

31. האב טען, כי בעזרתה של פקידת הסעד, הוסכם בין הצדדים על זמני שהות של האב עם הקטין ב-7 ימים מתוך 14, ומתוך רצון לנהל שיח של שלום עם האם, ויתר הוא האב על תביעתו למשמורת הקטין.

32. עוד בהקשר זה טען האב, כי כפי שסוכם בין הצדדים ופקידת הסעד (הדבר אף עוגן בתסקיר הסעד מיום 12/9/2017), עם החלטתו של האב, ישכור הוא מדור בקרבת הקטין, וזמני השהות יחזרו לכאלו הכוללים לינה, מתוך מטרה להרחיבם לזמני שהות של מחצה על מחצה. האב ציין כי תסקיר משלים, יועבר בימים אלו.

33. האב טען, כי הקטין כיום כבן 5 ו-4 חודשים, ואין מחלוקת כי עליו לשאת במזונותיו ההכרחיים של הקטין, אך בעוד כחצי שנה, עת יגיע הקטין לגיל 6, זמני השהות בפועל, סיום לימודייה של האם והגדלת פוטנציאל השתכרותה, פירוק השיתוף בין הצדדים אשר הניב לאם כ-515,000 ₪ ומחצית זכויותיו הסוציאליות שלו, יש לקבוע, ואף האם לא טוענת אחרת, כי יש הוצאות הקטין יחולו על הצדדים בהתאם ליחס הכנסותיהם.

34. בהקשר לדמי המדור ואחזקתו של הקטין בדירת האם, טען האב, שמסכים הוא כפי החלטת בית המשפט, קרי, עד סך של 1,200 ₪ כנגד הצגת חוזה שכירות וכן סך של 500 ₪ בגין אחזקת המדור.

דיון והכרעה

35. סעיף 3(א) לחוק לתיקון דיני המשפחה (מזונות), תשי"ט – 1959 (להלן: "חוק המזונות"), קובע:

"אדם חייב במזונות הילדים הקטינים שלו והילדים הקטינים של בן זוגו לפי הוראות הדין האישי החל עליו, והוראות חוק זה לא יחולו על מזונות אלו".

36. החיוב במזונות ילדים על-פי הדין העברי לדורותיו, נבחן לפי שלוש קבוצות גיל:

קטינים שגילם אינו עולה על 6 שנים – המוגדרים "קטני קטנים".

קטינים בגילאים שבין 6 שנים ועד ל-15 שנים.

קטינים בגילאים שבין 15 שנים ועד ל-18 שנים.

37. הגמרא, מסכמת את חיובו המשפטי של האב במזונות ילדיו עד גיל 6 (קטני קטנים), כך:

"אף על פי שאמרו אין אדם זו בניו ובנותיו שהם קטנים, אבל זן קטני קטנים, עד כמה, עד בן שש".

38. על בסיס דברי הגמרא הללו, באשר לחובת מזונות של אב כלפי ילדיו הקטני קטנים, פסק הרמב"ם בהלכות אישות, בזו הלשון:

"כשם שאדם חייב במזונות אשתו כך הוא חייב במזונות בניו ובנותיו הקטנים עד שיהיו בני שש, מכאן ואילך מאכילן עד שיגדלו כתקנת חכמים". (הרמב"ם, הלכות אישות, פרק יב, הלכה יד).

וכן, בשולחן ערוך כך:

"חייב אדם לזון בניו ובנותיו עד שיהיו בני שש....ומשם ואילך זנן כתקנת חכמים עד שיגדלו".

(ראה: פרופ' מ. שאוה, הדין האישי בישראל, תשמ"ד – 1983, עמ' 273-257).

39. גישה הלכתית זו באשר לגדר החובה בגילאי 0-6, אומצה במלואה כהלכה מחייבת בפסיקתנו. נפסק כי אב יהודי חב לבדו במזונות ההכרחיים של ילדיו הקטינים עד הגיעם לגיל 6, וחייב זה הינו חיוב אבסולוטי, בעוד שהאם פטורה ממזונות אלה, בלי קשר למצבה הכלכלי. (ראה: ע"א 469/84 הדרי נ' שני, לט(3) 197 פמ"מ – 4/8/1985). המשמעות היא, כי האב חייב לשלם את דמי המזונות ההכרחיים של ילדיו בכל מקרה, גם אם מצבו הכלכלי רע, ואף אם לילדיו ישנם מקורות פרנסה חלופיים ממקורות אחרים (ראה: ע"א 426/65 רינת נ' רינת, כ(2) 021 פמ"מ – 17/3/1966).

40. ומהם אותם צרכים הכרחיים ממש? בית המשפט העליון השיב על שאלה זו, וכך:

".....המדובר באותם דברים בסיסיים, שבלעדיהם אין הילד יכול להתקיים

ממש; ומתוך הדין, שקובע, כי אין מחייבים בהם לפי עושרו של האב, יוצא,

שצרכים אלה שווים הם לעני ולעשיר".

(ראה: ע"א 591/81 פורטוגז נ' פורטוגז, לו(3) 449 פמ"מ – 29/6/1982).

41. במשך השנים, גיבשו בתי המשפט, בשורה של פסקי דין, את גדר הצרכים ההכרחיים המינימליים, במסגרתם נכללו צרכים כגון מדור, מזון, ביגוד והנעלה, חינוך בסיסי (לא כולל חוגים), כיסוי ביטוחי בריאות וכיסוי ביטוחי לקופת חולים, לרבות עלויות של תרופות שגרתיות. במקרים מסויימים, אף יכול ולקטין מסויים יהיו צרכים הכרחיים נוספים, אותם על בית המשפט להביא בחשבון, עת פוסק את מזונותיו של אותו קטין.

42. גם במקרים, בהם לא כל הצרכים מוכחים, קובעת הפסיקה:

"צרכיו הכרחיים של קטין שאינם דורשים ראיות מפורטות משהם בידיעה הכללית השיפוטית, עומדים על סך של 1,150 ש"ח ללא הוצאות מדור וללא הוצאות גן".

(ראה: ע"מ (י-ם) 789/05 ע. ד. נ' ע. י. פמ"מ – 16/1/2006).

סכום זה מתעדכן מעת לעת, וכיום הוא עומד על סך של כ-1,600 ש"ח (וראה: עמ"ש (ת"א)

46291-01-16 פלונית נ' פלוני {פמ"מ – 9/10/2017} {להלן: "עניין 46291-01-16"}.

43. בנוסף לכך, יש לכלול את חלקו היחסי של הקטין בעלות המדור של האם, הכוללת את שכר הדירה/משכנתא ואת עלויות אחזקת המדור, שלרוב מכומתת ב-30% לקטין

ו-40% לשני קטינים ומעלה, מן הסכום המשולם על-ידי האם, ועל האב לשאת גם בגין רכיב זה. (ראה: ע"א 764/87 אוהר נ' אוהר {פמ"מ – 31/12/1987} {להלן: "עניין אוהר"}).

44. למזונות ההכרחיים, שהם בגדר חיובו המוחלט של האב, הדין העברי מכיר אף בחובתו של האב במזונות נוספים, אם ידו משגת, והיא מכונה חובת מזונות מ"דין צדקה", בה יחויבו שני ההורים באופן שווה במזונות ילדיהם, תוך שהחלוקה ביניהם תיקבע על-פי יכולתם הכלכלית ושיעורי ההשתכרות שלהם (ראה: בע"מ 5267/05 ז. ס. נ' ע. ס. {פמ"מ – 5/5/2005}), מכל המקורות העומדים לרשותם, לרבות שכר עבודה. מדובר בחובה משפטית לכל דבר.

45. בשיקוליו של בית המשפט, בבואו לפסוק את מזונותיו של הקטין, עליו לאזן באופן ראוי בין 4 פרמטרים, בשים לב כמובן לגילו של הקטין:

א. הערכת וקביעת צרכי הילדים לפי רמת החיים שהורגלו ערב הפירוד (צרכים תלויי שהות הכוללים מדור ואחזקתו, צרכים שאינם תלויי שהות וצרכים חריגים).

ב. היכולות הכלכליות של הורי הקטינים (לא רק הכנסותיהם הפנויות של ההורים, אלא קביעת יכולת כלכלית מכל המקורות העומדים לרשות ההורים, לרבות שכר עבודה).

ג. קביעת יחסיות ביכולתם הכלכלית של ההורים, זה מול זה.

ד. חלוקת משמורת בפועל (שקלול הוצאות תלויות שהות, ביחס יכולתם הכלכלית של שני ההורים וקביעת גובה החיוב בהתאם).

(ראה: עמ"ש (ת"א) 14612-10-16 פ. ב. נ' א. ב. {פמ"מ – 20/12/2017}, {להלן: "עניין 14612-10-16"}).

מן הכלל אל הפרט

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

46. כאמור, ביום 23/4/2017, במסגרת החלטתי בדיון הקדם, הורתי כי המשמורת הזמנית בקטין תהא לאם, משעה שמדובר בקטין אשר חלה לגביו חזקת הגיל הרך. כמו כן, ניתנו סמכויות לפקידת הסעד לקביעת זמני השהות של כל אחד מן הצדדים עם הקטין.

47. ביום 9/5/2017, הוגש על-ידי שירותי הרווחה בעיריית, תסקיר ראשוני אשר פירט את זמני השהות של הקטין עם כל אחד מהוריו, כאשר הוחלט כי הסדרים אלו יתקיימו במתכונת המוצעת, עד למעברו של האב להתגורר בסמיכות לקטין.

48. ביום 14/9/2017, הוגש לתיק תסקיר רווחה נוסף, שכותרתו "תסקיר משמורת זמני שהות", בו הומלץ על משמורתו של הקטין בידי האם, תוך פירוט זמני השהות, וביום 14/9/2017, לאחר שהצדדים הודיעו כי מסכימים הם להמלצות התסקיר, ניתן על ידי תוקף של פסק דין להמלצות התסקיר (בתלה"מ-03-18215-17).

49. ביום 21/1/2018, בעודי כותב את פסק הדין, הונח בפני תסקיר נוסף מיום 17/1/2018 בעניינו של הקטין.

50. בהמלצות התסקיר נכתב, כי המסגרת כפי שפורטה בתסקיר, תהווה תוכנית קבועה לאורך זמן למען שמירת היציבות בחייו של הקטין, והוצע כי זמני השהות המומלצים יהיו - 6 ימים כולל לינה לאב, במחזור של 14 ימים, וביתר הימים, ישהה הקטין עם האם. עוד כלל התסקיר המלצות לזמני השהות בחגים ובחופשות.

51. ביום 24/1/2018, ביקשתי את הצדדים להודיעני בתוך 3 ימים באם מסכימים הם להמלצות התסקיר לעניין זמני השהות עם הקטין. האב אכן הודיע כי מסכים, אך תגובת האם לא הועברה עד היום, חרף המועד שחלף. אציין כי גם אם ישתנו זמני הזהות עם הקטין אצל מי מהוריו כדי שינויים מינוריים, וספק אם אלו ישתנו לאור המלצות התסקיר שכמוהן כחוות דעת מומחה, לא יהיה בכך כדי להשליך על החלטתי לעניין גובה דמי המזונות.

52. לצורך בחינת המקרה שבפני, אצא מנקודת הנחה כי אכן מדובר בזמני שהות נרחבים, אם כי אינם זהים במתכונת של "מחצה על מחצה". עוד נזכור כי מדובר בקטין שהוא מ"קטני קטנים" שגילו כ – 5 שנים ו-5 חודשים.

53. אגב תלה"מ 16-11-53674-11 כבר אמרתי, שלא פשוט לי להבין מה טעם יהא שונה דין מזונות לקטין בן 5 ומספר חודשים לעומת קטין בן 6 שנים וכמה חודשים. (ראה: תלה"מ 16-11-53712-11 פלונית נ' פלוני {פמ"מ – 23/10/2017}), אולם בשונה, במקרה שבפני, כמצוות המחוקק, עלי לעשות זאת, שכן בע"מ 919/15 לא שינתה דבר לעת עתה, שכן חלה היא על ילדים מעל גיל 6 בלבד, וההלכה שנפסקה בה אינה חלה על קטינים מתחת לגיל 6, וכך כבוד השופט נ. סולברג:

"נזכור ונזכיר: טרם נשלמה המלאכה. ראשית, פסק דין זה מסדיר באופן חלקי בלבד את סוגיית מזונות הילדים, ואינו מתייחס לתשלום מזונות ילדים בגילאי

6-0, חובה שעודנה מוטלת במלואה על כתפי האב, תהיינה נסיבות העניין אשר תהיינה".

(ראה: בע"מ 919/15 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 19/7/2017}, {להלן: "הלכת 919/15"}).

54. יחד עם זאת, משעה שהלכת 919/15 באה לעולם ושינתה היא את עניין המזונות לקטינים, בהביטי אל התא המשפחתי ונסיבות המקרה שבפני, הרי שאין מנוס, על מנת להבטיח את רווחתו וטובתו של הקטין, מקביעת שיעור מזונות הקטין עד הגיעו לגיל 6 שנים וחבותם של מי מן ההורים בהם, ומהמועד בו ימלאו לקטין 6 שנים, קביעת שיעור השתתפותו של כל אחד מהצדדים בצרכיו אלו. (פיצול זה הוא גם מצוות בית המשפט המחוזי, וראה: "עניין

14612-10-16").

55. משמורת הקטין נקבעה בידי האם, וזמני השהות כפי שכבר פורטו בתסקיר הרווחה מיום 17/1/2018, הינם, כי במחזור של 14 ימים בחודש, 6 ימים כולל לינה, הקטין ישהה עם האב, וב – 8 הימים הנותרים, ישהה הקטין עם האם. זמני השהות צריכים להיות מובאים בחשבון גם טרם הגיע קטין לגיל 6 (וראה: עמ"ש (ת"א) 1180-05-14 א. א. נ' מ.א. {פמ"מ – 26/3/2015}), אך לא כדי התעלמות מן החיוב האבסולוטי.

56. משעה שכך הם פני הדברים, יש לבחון את צרכיו של הקטין, בחלוקה לצרכים תלויי שהות וצרכים שאינם תלויי שהות, אז יחוייב ההורה הלא משמורן בתוספת תשלום חלק מהמזונות תלויי שהות (כמו מזון ומדור), כאשר בנוגע לצרכים שאינם תלויי שהות, לא תהא משמעות לזמני שהות בחלוקת הנטל, ושיעור הנשיאה בפועל בהוצאות אלו יהיה לפי יחס ההכנסות בין הצדדים, תוך קביעה מי מהם, כאחראי לסיפוק צרכי הקטין.

צרכי הקטין כפי שפורטו בכתב תביעתה של האם

57. האם פירטה בכתב תביעתה, ובהמשך בסיכומים אותם הגישה, את צרכיו של הקטין וכן את צרכיה שלה (לאחר שהצדדים התגרשו, ויתרה האם על מזונותיה שלה), כדלקמן:

כלכלה – 900 ₪.

ביגוד והנעלה – 300 ₪.

תרבות – 150 ₪.

נסיעות – 80 ₪.

גן (יול"א) – 1,100 ₪.

ביטוח רפואי – 120 ₪.

שונות והוצאות – 200 ₪.

סה"כ – 1,750 ₪, לא כולל הוצאות הגן.

תשלום מלוא דמי שכירות לקורת גג עבודה ועבור הקטין בסך 4,000 ₪ וכן הוצאות החזקת מדור, כמפורט:

מים – 120 ₪.

ארנונה – 300 ₪.

טלפון, חשמל – 450 ₪.

כבלים – 260 ₪.

אינטרנט – 50 ₪.

ביטוחים – 230 נה.

ועד בית – 80 נה.

מתקן לטיהור מים – 70 נה.

תיקונים וכל הדרוש לשמירת הבית ואחזקתו – ובסה"כ כ- 1,600 נה.

58. הלכה פסוקה היא כי תביעת מזונות, היא ככל תביעה כספית אחרת היא, אותה יש לבסס ולהוכיח בראיות ובאסמכתאות, ואם רכיביה לא הוכחו, אזי יש בידי בית המשפט לדחות את התביעה. (ראה: ע"א 130/85 כהן נ' כהן, מ(1) 69 {פמ"מ – 20/1/1986}).

59. אומר כי, האם כשלה בהוכחת צרכי הקטין. הראיות שהביאה היו חסרות ובהחלט אינן משקפות את הסכומים כפי שנטענו על ידה (למעט קבלות בגין השתתפות הקטין בגן). האם הסתפקה בצירוף פירוט כרטיסי אשראי ותדפיסי בנק, ולא טרחה היא לפרט באילו ניתן למצוא, לכאורה, את ההוצאות הנטענות לטובת הקטין, ומכאן שאין אני יכול ללמוד מהם, מהם צרכי הקטין.

60. האב גם הוא לא צירף קבלות או אסמכתאות לעניין הוצאותיו בעבור הקטין, עת שוהה עימו, וגם מאותם תדפיסים שצירף, אין אני יכול ללמוד באשר לאותן הוצאות.

61. גם האם וגם האב, לא המציאו חוזה שכירות להוכחת תשלום שכר דירה בעבור מדורם. האב צירף חוזה שכירות בגובה כ-3,000 ₪ לחודש, אך כפי שנאמר על ידו, הרי ששינה את מקום מגוריו, עת עבר להתגורר הוא בקרבת הקטין. חוזה שכירות חדש אין. אף מתשלומי חשבונות אחזקת המדור שצירפה האם, יש קושי לקבוע את שיעורם, שעה שאלו התייחסו לתקופה בה גרו הצדדים יחדיו.

62. לאור כל המתואר, לא מצאתי לנכון להיכנס בעובייה של הקורה ולבחון כל רכיב ורכיב מאלו הנטענים בתביעה, אלא לפסוק את דמי המזונות ואת דמי המדור ואחזקתו, כצרכים של קטין, שאינם דורשים ראיות מפורטות ואשר מצויים בידיעתי השיפוטית ובדרך האומדנה, בדבר צרכיו של קטין מהם, עלות מחייה והוצאות, ובהתחשב במגבלות. (ראה: ע"א 687/83 מזור נ' מזור, לח(3) 029 {פמ"מ – 15/7/1984}).

63. עוד, כמו חברתי, כבוד השופטת ח. שירה (ראה: תמ"ש (ראשל"צ 29073-06-14

מ. נ. א. נ. {פמ"מ – 24/10/2017}), לא מצאתי כי נכון יהיה לשנות את גובה צרכיו של הקטין, עת יגיע לגיל 6 שנים, מאלו הקבועים עתה, מה גם שלא הובאה בפני בקשה שכזו. את דעתי באשר לצרכיו של קטין בן 5 וכמה וחודשים בהשוואה לצרכיו של קטין כבן שש שנים וכמה חודשים, כבר אמרתי. יחד עם זאת ובהתאם לאותם צרכים אשר פרוסים בפני, אתייחס לחלוקת צרכיו של הקטין כצרכים תלויי שהות כגון מזון, כלכלה, ביגוד, לבין אותם צרכים שאינם תלויי שהות כגון גן, הוצאות רפואיות וכו'.

64. מכאן, אני קובע כי צרכיו ההכרחיים של הקטין יעמדו על 1,600 ₪ לחודש, וזאת בהסתמכי על הפסיקה הרווחת העדכנית הקובעת באשר לגובה צרכיו ההכרחיים של קטין ועומדת כיום על 1,600 ₪ לחודש, לא כולל דמי מדור ואחזקתו. (ראה: "עניין 46291-01-16").

65. באשר לצרכיו של הקטין שאינם תלויי שהות, הרי שלעת עתה מדובר בהוצאה בסך 120 ₪ לחודש בגין ביטוח רפואי, אותה משלם האב לטענתו (האם לא סתרה זאת). בנוסף, סך של 1,100 ₪ לחודש בגין השתתפותו של הקטין בגן (יול"א), עד הגיעו לגיל 6 שנים, בעבורה צירפה האם קבלות. צרכים אלו יקבעו, כאמור, בהתאם ליחס הכנסותיהם של ההורים.

66. לעניין מדורם של הצדדים, ומהערכתי את תנאי השוק, אני כי בסביבת מגוריהם, עלות שכר דירה ממוצעת, דומה לזו אשר גרו בטרם התגרשו הצדדים, עומדת בממוצע על סך כ-4,000 ₪ לחודש, בעבור דירה אשר תוכל לספק את צרכיהם וצרכי הקטין, עת מצוי הוא עימם. אין המדובר בעלות מופרכת.

67. כאמור, משעה שאין בידי פירוט בדבר הוצאות אחזקת מדורו של הקטין ממי מהצדדים, בדרך האומדנה אקבע כי חלקו של הקטין בהוצאות מדורה של האם, יעמוד על 30% מגובה ההוצאה שתוציא האם (ראה: "עניין אוהר"), ויעמוד על 1,200 ₪ לחודש, ודמי אחזקת המדור בעבור הקטין, יהיו בגובה 500 ₪ לחודש.

68. מכאן אני קובע, כי צרכיו ההכרחיים של הקטין יעמדו על 3,300 ₪ לחודש (1,600+1,200+500 ₪).

69. הכנסות הצדדים

הכנסת האם – האם טענה כי היא עובדת כ.... בחצי משרה ומשתכרת כ – 3,300 ₪ לחודש נטו, וזאת במקביל ללימודי אותם צפויה לסיים בעוד מספר חודשים.

מתלושי השכר אותם צירפה האם (10 במספר בלבד), עולה כי ממוצע שכרה הוא כ-3,250 ₪ נטו לחודש, וזאת בהתבסס על חלקיות משרה.

האב טען כי האם אינה ממצה את כושר השתכרותה, שכן בוחרת היא לעבוד בחצי משרה, ואם תיקח על עצמה יותר משמרות, הרי ששכרה יוכפל. האב מוסיף כי כך היה בשלושת החודשים שקדמו להגשת תביעתה, ולא בכדי לא צירפה היא את אותם תלושים.

סבור אני בניגוד לאב, שכאשר אם לומדת ובמקביל נדרשת לטפל בקטין מקטני קטנים, בהחלט קיים קושי להרחיב המשרה ולהגדיל ההכנסה. יחד עם זאת, סבור אני כי מעת סיום לימודייה (בעוד מספר חודשים מועט), יש להניח בוודאות כי שכרה יעלה משמעותית, בין אם תגדיל את היקף משרתה הנוכחית, ובין אם תבחר לעסוק במקצוע אותו היא רוכשת כ.... שהיית הקטין עם האב באותם זמני שהות כפי שהוצעו, בהחלט יאפשר לה להגדיל את היקף משרתה וכפועל יוצא את הכנסתה, ולכן מן הראוי שאקח בחשבון לצורך ההכנסה הכוללת גם את פוטנציאל השתכרותה של האם.

לאור האמור, אני קובע כי פוטנציאל השתכרותה של האם, לאחר סיום לימודיה צפוי שיגיע לכ-6,000 ₪ נטו לחודש, לכל הפחות.

הכנסת האב – האב עובד כ....., ומשתכר, לטענתו, סך של 13,500 ₪ לחודש, כולל החזר נסיעות (בסך 1,074 ₪ לחודש), סכום אותו מוציא בעבורן של הנסיעות, וכולל עבודה בשבתות וחגים וכן משמרות כפולות, עת אינו שוהה עם הקטין.

האם טענה בתצהירה, כמו בכתב הגנתה כי האב משתכר 20,000 ₪ נטו לחודש, ובסיכומים שהוגשו מטעמה, טענה היא כי שכרו מגיע כדי 16,000 ₪ נטו לחודש.

מתלושי השכר אותם צירף האב, עולה כי ממוצע שכרו עומד על 14,250 ₪ נטו לחודש.

לאחר קיזוז הוצאתו בגין נסיעות בסך 1,074 ₪ לחודש, שכרו מגיע בקירוב כדי 13,176 ₪ נטו לחודש.

70. אין אני מתעלם שגם האם וגם האב נדרשים להוציא מהכנסתם את עלות המדור ואחזקתו. לאור פערי ההכנסות בין הצדדים לעת עתה, הבאתי בחישובי נתון זה.

71. יחס ההכנסות בין הצדדים הוא כמפורט להלן:

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

$$\begin{aligned} & 6,000 \text{ ₪ (הכנסת האם)} \\ & + \\ & 13,176 \text{ ₪ (הכנסת האב)} \\ & = \\ & 19,176 \text{ ₪ (סה"כ ההכנסות)}. \end{aligned}$$

הכנסת האם מהווה 31.3% מסה"כ ההכנסות, ואילו הכנסת האב מהווה 68.7% מסה"כ ההכנסות. למען הנוחות, יחס ההכנסות יהיה 31% לאם ו-69% לאב.

72. מכאן וכפועל יוצא, קביעת החיוב במזונות לפי הוצאות צרכיו ההכרחיים של הקטין כפי שנקבעו, בהתאם ליחס ההכנסות, יהיה:

$$\text{האב} - 3,300 \text{ ₪} = 69\% \times X$$

$$\text{האם} - 3,300 \text{ ₪} = 31\% \times X$$

73. בהתבסס על תסקיר הרווחה מיום 17/1/2018, הרי שזמני השהות של הקטין עם כל אחד מהוריו הוא ביחס של 43% לאב ו-57% לאם.

מכאן איפוא עולה כי צרכי הקטין בהתאם לזמני השהות בין הצדדים יהיו:

$$3,300 \text{ ₪} = 43\% \times X \text{ בשהיית הקטין אצל האב.}$$

$$3,300 \text{ ₪} = 57\% \times X = 1,881 \text{ ₪ בשהיית הקטין אצל האם.}$$

(היחס האחוזי עוגל במעט למען הנוחות).

74. בהתאם לכך, על האב לשלם לאם מזונות כפי חלקו בהתאם ליחס ההכנסות בקיזוז ההוצאות ביחס לזמני השהות, בסך – 858 ₪ לחודש.

$$(2,277 \text{ ₪} - 1,419 \text{ ₪} = 858 \text{ ₪}).$$

משעה שהתוצאה אליה הגעתי אינה בבחינת סכום חישובי שלם, יעוגל סכום זה ויעמוד על סך 900 ש"ח לחודש.

75. זהו סכום המזונות אשר ישולם, עת יגיע הקטין לגיל 6 שנים. עד אז, ישולמו צרכיו ההכרחיים של הקטין באופן מלא ואבסולוטי על-ידי האב, שכן הלכת 919/15 לא חלה על קטני קטנים וכפרשנות הדין העברי, עד גיל 6 חב האב חיוב אבסולוטי בצרכיו ההכרחיים של ילדיו.

76. שוכנעתי בהתאם להלכת 919/15, כי יש בנמצא פרשנות חלופית אפשרית לדין העברי, וסבורני כי יש לקבוע כי שני הצדדים יחובו בצרכי הקטין ובמזונותיו באופן שווה, עת יגיע הקטין לגיל 6 שנים, תוך שחלוקת החיוב ביניהם תיקבע על-פי יכולתם הכלכלית היחסית מכל המקורות, לרבות הכנסה משכר עבודה.

77. מכאן, שעד הגיעו של הקטין לגיל 6, יישא האב במלוא צרכיו ההכרחיים של הקטין בגובה 3,300 ₪ לחודש, הכוללים גם מדור ואחזקת מדור.

עם הגיעו של הקטין לגיל 6 ביום 16/9/2018, צרכיו ההכרחיים של הקטין בגובה 3,300 ₪, יתחלקו בין ההורים ביחס להכנסותיהם הכלכליות וזמני השהות של כל אחד מהם עם הקטין, בהתאם לחיובו מ"דין צדקה", כפי שכבר פירטתי. בנוסף, יישא האב בתשלום הביטוח הרפואי לקטין בסך 120 ₪ לחודש. הוצאות רפואיות חריגות שאינן מכוסות באמצעות הביטוח הרפואי, והוצאות חינוך, יחולקו בין הצדדים ביחס הכנסותיהם, קרי 69% לאב ו-31% לאם, שכן מדובר בהוצאות שאינן תלויות שהות ועל כן יחושבו אלו ללא קשר לזמני השהות.

78. שני הצדדים מתחילים מנקודת מוצא דומה באשר להוצאה בגין מדור שכן מפירוק דירתם המשותפת נשאר כל צד עם מחצית משווייה, לאחר קיזוז משכנתא, למצער לעת עתה ובלא שאתחשב בתביעת הורי האב באשר לכספים אלו.

79. יחד עם זאת, אין אני מתעלם מכך שכל אחד מן הצדדים יידרש ליחד מתוך הכנסתו הפנויה, ולעת עתה, קיים פער ניכר בהכנסות הצדדים, שעה שהאם אינה עובדת במשרה מלאה וטרם השלימה את לימודיה, אך סבור אני, כפי שכבר אמרתי, כי פער זה יצטמצם משמעותית בעוד מספר חודשים.

80. תוצאה זו אליה הגעתי היא ממורכבות נסיבות המקרה שבפני. הקטין יגיע לגיל 6 בעוד מספר חודשים קט, ולכן החיוב המלא יהא על האב (חרף זמני השהות של הקטין עימו), אז תפחת ההוצאה בגין השתתפותו בגן ובמקומה תבוא הוצאה נמוכה יותר בעבור צהרון (אם תהיה), האם עתידה לסיים לימודיה ותגדיל הכנסתה בצורה משמעותית יותר, עד שתוכל האם להתארגן ב"צורת" מחייתה החדשה ובהסדרי השהות עם הקטין, ונוכח פערי ההכנסות בין הצדדים כיום, אך אלו יצטמצמו בהמשך.

81. עוד אומר, כי חלוקת הזמנים הכמעט שווה בין ההורים, מאפשרת ותאפשר לכל אחד מהם להמשיך ולתפקד כהורה משמעותי ונוכח בחייו של הקטין, ומאידך בזמן שהקטין נמצא עם ההורה האחר, להתפתח מבחינה מקצועית, דבר אשר יאפשר גידול בהכנסה ורווחה כלכלית עם השנים, התמקדות בסכסוך בצורה פחותה והתמקדות ברווחתו ובטובתו הרגשית והנפשית של הקטין.

82. לא אסיים, בטרם אתייחס לתחולתה של החלטתי זו, ובהתחשב בהחלטתי מיום 23/4/2017 באשר לפסיקת המזונות הזמניים עבור הקטין, מועד הגשתה של תביעה זו והלכת 919/15 שניתנה ביום 19/7/2017 למרות שאינה חלה על קטני קטנים וניתנה לאחר הגשת תובענה זו.

83. כבוד השופט י. שנלר, בהתייחסו לעניין תחולתה הרטרופסקטיבית של הלכת 919/15, אמר כך:

"כפי שנקבע ברע"א 8925/04 סולל בונה בניין ותשתיות בע"מ נ' עזבון המנוח אחמד עבד אלחמיד ז"ל [פורסם בבנו] (27.2.06) (להלן: סולל בונה) מפי כב' הנשיא ברק: "עד כמה שהפעלתה הרטרופסקטיבית של פרשת אטינגר פוגעת באינטרס ההסתמכות, יש להיזקק לדינים הכלליים המגינים על אינטרס זה, כדי למצוא בהם תרופה. על כן יש לאפשר לצדדים בערכאה הדיונית – אשר הגישו כתבי בית-דין לפני פרשת אטינגר – לתקן אותם בעקבות אותה פרשה. כן יש לאפשר להעלות טענות בעניין זה במסגרת הערעור, כל עוד פסק הדין לא הפך לסופי" (פסקה 26).

וכדברי כב' השופט נאור (כתוארה אז): "בעניין זה, גם אני סבורה, כמו כל חברי, שראוי להחיל את הלכת אטינגר רטרואקטיבית על תיקים התלויים ועומדים בערכאות השיפוט. הלכת אטינגר לא באה לעולם בחטף ורוחה ריחפה על פני הליכים משפטיים זמן רב לפני שניתנה. צדדים רבים ביקשו לתקן כתבי תביעה ולטעון כי זכאים הם לפיצוי בגין השנים האבודות עוד בטרם באה הלכת אטינגר לעולם. תיקים רבים, בכל הערכאות, המתינו לסיום ההתדיינות בהלכת אטינגר, ואין זה ראוי שעזבון אטינגר יהיה היחיד הזוכה משינוי ההלכה. מעבר לכך, וכפי שציין חברי המשנה לנשיא חשין, להלכת אטינגר עצמה

רבה, ובצדק רב קרא חברי השופט ריבלין בפסק דינו בפרשת אטינגר, לפסוק פיצוי בגין "השנים האבודות" (פסקה 3).

ודוק, לכאורה דעת הרוב בעניין סולל בונה ראתה את ההחלה הרטרופקטיבית של ההלכה החדשה ככלל, ואי החלה שכזו כחריג הנדרש לנימוק.

נראה כי אם הדברים היו יפים בפרשת סולל בונה ובהתייחס לאשר נפסק בעניין אטינגר, הרי בענייננו הדברים הינם בגדר קל וחומר, לרבות אשר נטען בתיקים רבים אודות שאלת המזונות במשמורת משותפת, ולא בכדי, אכן סברנו כי יש להמתין להכרעת בית המשפט העליון בסוגיה הנכבדה, סוגיה שאכן הוכרעה בהרכב מורחב.

אם להלכת אטינגר היתה עוצמה רבה, כדברי כב' השופט חשין בעניין סולל בונה, הרי ההלכה בפרשת פלוני, ניתן לראותה כהלכה אשר שינתה מהיסוד את כל הקשור לפסיקת מזונות ילדים בגילאים שבין גיל 6 לגיל 15".

(ראה: עמ"ש (ת"א) 33549-04-16 פלוני נ' פלונית {פמ"מ – 2/11/2017}).

84. תביעת האם למזונות הקטין הוגשה ביום 6/4/2017. הליך יישוב הסכסוך הוגש עוד בטרם הוגשה תובענה זו על-ידי האם (1/2/2017), אך הוגש על-ידי האב ולמתן סעד אחר מזה שנתבע בתובענה שבפני.

85. בהתאם לאמור לעיל, אני קובע כי סכום המזונות אותו פסקתי לקטין, יחול מיום מתן פסק דין זה, ועד אז תחול החלטתי מיום 23/4/2017 בעניין דמי המזונות הזמניים וכפי הסכמת האב.

86. ער אני לכך, שהאב הסכים לשיעור מזונות גבוה יותר מתוצאת פסק דין זה. ואולם אי קיבול הצעת פשרה, אינו לוכד את אף אחד מן הצדדים בהצעתו לפשרה בבחינת רף מקסימלי. מדיניות שיפוטית ראויה קובעת נורמה, ולפיה, צד צריך לדעת, כי אם לא יקבל את הצעת הצד שכנגד, יכול והתוצאה תהיה רעה מההצעה, מבחינתו.

87. ניתנת בזה ההוראות הבאות באשר לחיוב האב לתשלום דמי המזונות:

א. אני מחייב את האב לשלם לידי האם ישירות, דמי מזונות, כולל מדור ואחזקתו מידי חודש עד ליום 16/9/2018, סך של 3,300 ₪ לחודש, ומיום 16/9/2018 סך של 900 ₪ לחודש. דמי המזונות ישולמו על-ידי האב בכל 1 לחודש ומראש, עד הגיע הקטין לגיל 18 שנה ו/או עד שיסיים לימודיו בתיכון, לפי המאוחר מבין השניים. בתקופת השירות הצבאי הסדיר ו/או השירות הלאומי יעמדו דמי המזונות על 1/3 משיעורם הקודם.

ב. תודיע האם לאב על רצונה בהפקדת דמי המזונות לחשבון הבנק שלה, תעביר פרטי חשבון הבנק שלה לאב ובמקרה כזה, תשלום דמי המזונות במועדם לזכות חשבון זה יחשב כתשלום תקין ובלבד שהאם לא הודיעה לאב על שינוי בפרטי מספר החשבון או הבנק.

ג. דמי המזונות יהיו צמודים למדד המחירים לצרכן ויעודכנו אחת ל-3 חודשים, ללא הפרשים רטרואקטיביים בין תקופה אחת לרעותה.

מדד הבסיס לחישוב יהא מדד החודש בו נפסקים דמי מזונות אלה, כפי שפורסם ב-15 לחודש, טרם יום הדין אחריו והתחשיב יעשה לעומת המדד הידוע בעת עריכת תחשיב ההצמדה.

ד. בנוסף לדמי המזונות וכחלק מהם, יישא האב בהוצאות הרפואיות החריגות שאינן מכוסות על ידי הביטוח הרפואי בו מבוטח הקטין, בשיעור של 69% מגובהן. באמירה הוצאות רפואיות חריגות, נכללות גם הוצאות לטיפול אורתודנטי ו/או טיפול שיניים.

ה. האב יישא בהוצאות חינוך ובהוצאות בגין גן/צהרון, עד הגיע הקטין לתום הלימודים בכיתה ב', ביחס של 69% מעלותו.

ו. האב יישא בתשלום עבור שיעורים פרטיים, ביחס של 69% מעלותם במקצועות: לשון, מתמטיקה ואנגלית, בהתאם להמלצת הגורם החינוכי.

ז. סכום שלא שולם במועדו יישא ריבית והפרשי הצמדה כחוק, בין היום שנועד לתשלום לבין הפירעון המלא בפועל.

ט. קצבת הילדים מאת המוסד לביטוח לאומי תשולם לידי האם.

88. לאור הפער בין הנתבע בתובענה לתוצאת פסק דין זה, ודרך התנהלות ההליך, בחרתי שלא לעשות צו להוצאות.

89. המזכירות תסגור תיק זה.

90. מתיר פרסום פסק דין זה ללא כל פרט מזהה אודות הצדדים.

ניתן היום, י"ד שבט תשע"ח, 30 ינואר 2018, בהעדר הצדדים.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין